ДОКУМЕНТИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА ДОХОДИТЕ

НОРМАТИВНА УРЕДБА → **Чл. 9 от ЗДДФЛ**

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ЛИЦА СА ДЛЪЖНИ ДА РЕГИСТРИРАТ И ОТЧИТАТ ИЗВЪРШЕНИТЕ ПРОДАЖБИ НА СТОКИ И УСЛУГИ В ТЪРГОВСКИ ОБЕКТ **ЧРЕЗ:**

Издаване на фискална касова бележка от фискално устройство (фискален бон**)** или чрез **издаване на касова бележка от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност (системен бон)** по ред, определен с наредба на министъра на финансите, **освен когато заплащането се извършва по банков път или чрез прихващане (чл. 9, ал. 1 от ЗДДФЛ).**

Редът и начинът за издаване на фискални касови бележки, както и отчетността на оборотите от извършените продажби се определят с ***Наредба № Н-18 на министъра на финансите от 13 декември 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (загл. изм. - ДВ, бр. 80 от 2018 г.).***

ПРИМЕР: Лице, което е длъжно да регистрира и отчита извършените от него продажби на стоки от търговски обект чрез издаване на фискална касова бележка от фискално устройство, придобива доход в размер 1000 евро Същото лице дължи на платеца на дохода сума от 300 евро за закупена от него стока, поради което при плащането на дохода се извършва прихващане с тази сума. На практика в случая се извършва плащане по касов

път само на разликата от 700 евро, за които лицето е длъжно да издаде фискална касова бележка.

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ЛИЦА, КОИТО НЕ СА ДЛЪЖНИ ДА ИЗДАВАТ ФИСКАЛНА КАСОВА БЕЛЕЖКА ОТ ФИСКАЛНО УСТРОЙСТВО ИЛИ КАСОВА БЕЛЕЖКА ОТ ИНТЕГРИРАНА АВТОМАТИЗИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ТЪРГОВСКАТА ДЕЙНОСТ, ИЗДАВАТ:

Документ за придобитите от тях доходи от източници по чл. 10, ал. 1, т. 3 и 4 от ЗДДФЛ (от доходи от друга стопанска дейност и от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество) съдържащ реквизитите по чл. 6, ал. 3 от ***Закона за счетоводството*** (ЗСч) (наименование и номер на документа, съдържащ само арабски цифри; дата на издаване; имена на физическото лице, което издава документа; вид и размер на придобития доход; подпис).
(чл. 9, ал. 2 от ЗДДФЛ)

Документът се издава в два екземпляра, като единият се предоставя на платеца на доходите, а вторият се съхранява от физическото лице.

Физическите лица, които не са еднолични търговци, не следва да издават документ по чл. 9, ал. 2 от ЗДДФЛ за придобитите от тях доходи, когато:

са длъжни да издават фискална касова бележка от фискално устройство или касова бележка от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност

за доходите платецът издава предвидения в ЗДДФЛ формуляр „Сметка за изплатени суми“

доходите са обложени с окончателен данък по реда на глава шеста от ЗДДФЛ

ДОКУМЕНТИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА ДОХОДИТЕ

доходите са освободени от облагане на основание чл. 13, ал. 1, т. 24 от ЗДДФЛ – това са доходите, получени от рента, аренда или от друго възмездно предоставяне за ползване на земеделска земя

доходите са платени по банкова сметка на физическото лице, освен в случаите по чл. 9, ал. 4 от ЗДДФЛ

(чл. 9, ал. 3 от ЗДДФЛ)

Например, при придобиване на доход от наем от физическо лице, когато платецът на този доход е предприятие, предприятието е задължено да издаде „Сметка за изплатени суми", а физическото лице не следва да издава документ по чл. 9, ал. 2 от ЗДДФЛ.

Когато обаче физическо лице (наемодател) придобива доход от наем, платецът на който е друго физическо лице, наемодателят следва да издава документ по чл. 9, ал. 2 от ЗДДФЛ, освен когато наемът е платен по негова банкова сметка.

ВНИМАНИЕ! Когато платец на доходите по чл. 10, ал. 1, т. 3 от ЗДДФЛ (от друга стопанска дейност) е предприятие или самоосигуряващо се лице, което е задължено да прилага ЗСч. и на основание чл. 45, ал. 6 от ЗДДФЛ не издава „Сметка за изплатени суми", в документа по чл. 9, ал. 2 от ЗДДФЛ физическото лице, придобило доходите, включва и реквизитите по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗСч., т.е. и идентификационни данни.
(чл. 9, ал. 4 от ЗДДФЛ)

Например при придобиване на доход от друга стопанска дейност от физическо лице, което е самоосигуряващо се лице по смисъла на ***Кодекса за социално осигуряване*** (КСО), а платецът на този доход е предприятие, физическото лице, придобиващо дохода следва да декларира обстоятелството, че е самоосигуряващо се лице с писмена декларация пред

платеца на дохода, а предприятието – платец да не издава „Сметка за изплатени суми". В тези случаи физическото лице следва да издава документ по чл. 9, ал. 2 от ЗДДФЛ, в който трябва да се съдържат и идентификационните данни на двете лица, включително и когато доходът е платен по банковата му сметка.

ВНИМАНИЕ! Физическо лице, което, като е задължено, не издаде документ по чл. 9, ал. 2 от ЗДДФЛ за придобитите от него доходи, се наказва с глоба в размер от 51,13 до 255,65 евро (от 100 до 500 лв.). Глобата се налага поотделно за всеки неиздаден документ. При повторно нарушение глобата е в размер от 102,26 до 511,29 евро (от 200 до 1000 лв.).

ОТ ПРАКТИКАТА НА НАП: *Съгласно чл. 3, ал. 1 от Наредба № Н-18/2006 г., всяко лице е длъжно да регистрира и отчита извършваните от него продажби на стоки или услуги във или от търговски обект чрез издаване на фискална касова бележка от ФУ или касова бележка от ИАСУТД, освен когато плащането се извършва* ***чрез внасяне на пари в наличност по платежна сметка, кредитен превод, директен дебит или наличен паричен превод, извършен чрез доставчик на платежна услуга по смисъла на Закона за платежните услуги и платежните системи, или чрез пощенски паричен превод, извършен чрез лицензиран пощенски оператор за извършване на пощенски парични преводи по смисъла на Закона за пощенските услуги****.*

В чл. 4, т. 8 от Наредбата е регламентирано изключение от това задължение за лицата, упражняващи свободна професия. Предвид разпоредбата на § 1, т. 29 от ДР на ЗДДФЛ, за да отговарят на дефиницията „лица, упражняващи свободна професия", лицата трябва да осъществяват за своя сметка професионална дейност, да не са регистрирани като еднолични търговци и да са самоосигуряващи се лица по смисъла на КСО.

Лицата, упражняващи свободна професия, нямат задължение да ползват фискално устройство, съответно да издават фискални касови бележки, но на основание чл. 9, ал. 2 от ЗДДФЛ те следва да издават документ за придобитите от тях доходи по чл. 29 от ЗДДФЛ.